

Силабус навчальної дисципліни «ІСТОРИЧНА ГЕРМЕНЕВТИКА»

LABORE ET ZELO

Освітня програма: «Середня освіта (Історія)»
Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) рівень
Обсяг: 3 кредити ЄКТС
Курс: 1; **Семестр:** 1
Дні, Час, Місце: згідно з розкладом
Кафедра: історії України
Затверджено: протокол №1 від 28.08.2024 р.

Інформація про викладача

Ім'я	Потапенко Максим Васильович
Контакти	E-mail: dulen@ukr.net , тел.: (068) 813 89 97
Робоче місце	Кафедра історії України (ауд. 226 «Гоголівського корпусу»)
Години консультацій	Середа: 13:30 – 15:00

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історична герменевтика» знайомить здобувачів із вузловими теоретичними проблемами інтерпретації й розуміння історичних текстів, формує і розвиває навички, необхідні для здійснення самостійного наукового дослідження й організації дослідницької роботи учнів старших класів закладів загальної середньої освіти.

Дисципліна вивчається у першому семестрі та тісно пов'язана з історичними дисциплінами. Постреквізитом ОК є «Кваліфікаційна робота магістра».

Компетентності та результати навчання

Компетентності

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Середня освіта (Історія)» сприяє набуттю здобувачами компетентностей:

ЗК4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ФК3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб організації освітнього процесу з історії та громадянської освіти (інформаційно-цифрова компетентність).

ФК11. Здатність до всебічного інформаційного опрацювання різних видів історичних джерел, здійснення їх зовнішньої та внутрішньої критики (джерелознавчо-інформаційна компетентність).

ФК12. Здатність орієнтуватися в історичному часі, розуміти критерії та особливості різних наукових підходів до періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу (хронологічна компетентність).

ФК14. Здатність визначати та застосовувати теорії, гіпотези, концепції та поняття для аналізу й пояснення фактів, явищ, процесів (історико-логічна компетентність).

ФК15. Здатність формулювати інтерпретаційні й оціночні судження конкретних

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни

історичних фактів, явищ та процесів (аксіологічна компетентність).

ФК16. Здатність ефективно взаємодіяти з різноманітними формами медіа (такими як текст, зображення, відео, аудіо, цифрові платформи тощо) і розуміти інформацію, яка через них поширюється (медіаграмотність).

Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Середня освіта (Історія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН4. В рамках відповідальності та автономії управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

ПРН8. Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси.

ПРН16. Уміння самостійного пошуку, систематизації та інтерпретації історичної інформації; виявляти різні історіографічні оцінки й сприймати таку різноманітність; аналізувати, порівнювати та оцінювати історичні джерела та їх інформаційний потенціал.

ПРН17. Уміння розглядати суспільні явища у розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу, співвідносити історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії та використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПРН19. Уміння оперувати категоріально-понятійним апаратом історичної науки при опрацюванні історичних джерел; застосовувати його для аналізу й синтезу встановлених фактів історичної дійсності; встановлювати причини, сутність, та наслідки історичних явищ та процесів, а також їх зв'язки і взаємозалежність; розкривати суспільні та індивідуальні, внутрішні та зовнішні чинники діяльності видатних історичних постатей новітньої доби.

ПРН20. Уміння аналізувати й порівнювати факти історичної дійсності та історичні процеси; оцінювати діяльність соціальних груп та історичних постатей з позиції загальнолюдських та національних цінностей; формулювати власну аргументовану позицію щодо суперечливих питань новітньої історії.

ПРН21. Уміння критично оцінювати медіа-контент, розрізняти правдиву інформацію від дезінформації та фейкових меседжів, створювати власний медіа-контент, враховуючи етичні та соціокультурні аспекти.

ПРН22. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

Форми, методи та засоби навчання

Освітній компонент буде викладений у формі лекцій (16/6¹ год.) та практичних занять (14/4 год.), організації самостійної роботи здобувачів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (60/80 год.).

Викладач використовуватиме такі методи навчання, як розповідь, бесіда, дискусія, практична робота, тренінг, герменевтична процедура, контекстуальна та квантитативна інтерпретація фактів історичної дійсності, технології опрацювання дискусійних питань,

¹ денна/заочна форма здобуття вищої освіти

інформаційні та комунікаційні технології, консультації тощо.

Навчальна дисципліна передбачає використання: історичних джерел, підручників, довідкових та монографічних видань, інтернет-ресурсів, персональних гаджетів.

Організація навчання

Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Етапи становлення герменевтики	2	1
2	Специфіка історичної герменевтики	4	1
3	Категоріальний апарат герменевтики	2	1
4	Герменевтичне коло	2	1
5	Герменевтичний трикутник	2	1
6	Герменевтична процедура з історичним джерелом	4	1
Разом		16	6

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Герменевтика і повороти гуманітарних наук у XX ст.	2	
2	«Критика історичного розуму» Вільгельма Дільтея	2	2
3	Категоріальний апарат герменевтики	2	
4	Документальний фільм «Етузіязм. Симфонія Донбасу» Дзиги Вертова у герменевтичному колі	2	
5	Літературні спогади «З часів єжовщини» Ольги Мак у герменевтичному трикутнику	2	
6	Герменевтична процедура з історичним джерелом	4	2
Разом		14	4

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Види герменевтики	10	13
2	Проблема розуміння культури в «Метаісторії» Х. Уайта	10	13
3	Складання герменевтичного словника	10	13
4	Герменевтичне коло Ф. Шлеєрмахера	10	13
5	Основи фактчекінгу	10	13
6	Конфлікт інтепретацій в герменевтичній процедурі	10	15
Разом		60	90

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Навчальна активність, що оцінюється
10	Робота на лекційних заняттях (участь в обговоренні)

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни

40	Робота на практичних заняттях (аналіз навчальних текстів та джерел, написання власних аналітичних текстів, участь в обговоренні та дискусії, складання схем)
20	Навчально-дослідне завдання (герменевтичний аналіз джерела)
30	Підсумкове тестування (30 закритих тестових питань)
100	Разом

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте перейти до безпечного місця та повідомити про це викладача.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом освітнього процесу. Однак, якщо студент бажає навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі на сторінці курсу в середовищі УНІКОМ.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайн. Крайньою межею здачі навчального проєкту є день проведення останнього практичного заняття. Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodex.pdf).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Основні джерела інформації для вивчення навчальної дисципліни

1. Богачов А. Філософська герменевтика. К., 2006, 405 с.
2. Гадамер Г. Герменевтика і поетика. К., 2001, 288 с.
3. Гадамер Г. Істина і метод. Т.1.К., 2000, 464 с.

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни

4. Доманська Є. Історія та сучасна гуманітаристика. К., 2012, 263 с.
5. Калакура Я. Історичне джерелознавство. К., 2003, 488 с.
6. Квіт С. Основи герменевтики. К., 2003, 192 с.
7. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. К., 2012, 399 с.
8. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителів К., 2017, 319 с.
9. Wprowadzenie do metodologii historii. Warszawa, 2022, 572 s.